

yardımlaşma duyguları körelmiş, bölük pörçük, acinası bir hal ortaya çikmiştir. İslam ahlakının gereği tüm farklılıklara rağmen Müslümanların, birbirlerinin kardeşleri oldukları gerçeğini unutmamalarıdır. Irkı, dili, vatanı, mezhebi ne olursa olsun, tüm Müslümanların kardeşliği şuuru, her fert tarafından hissedilmelidir. Muhterem Müminler Sosyal bütünleşme, dayanışma ve yardımlaşma bakımından İslami ibadetlerin önemi büyüktür. Çünkü ibadetler, yalnız kul ile Allah arasındaki ilişkileri düzenlemekle kalmaz. Aynı zamanda, ferdin yakın çevresiyle ve toplumla ilişkilerini doğrudan veya dolaylı olarak güzelleştirir. Kişisel niteliği etkin görülen namaz ve oruç ibadetinin bile, sosyal kontrol, kötülüklerden uzak durma, toplumsal kaynaşma, iç ve dış huzuru sağlama, yoksullara yardım eli uzatma gibi olumlu sonuçlari vardır. Bu özelliğ; zekât, hac, kurban ve kefaret gibi ibadetlerde daha etkin görülür. Nakledeceğim ayetlerde Allah-u Teâla temel olarak Müslüman toplumun ayırıcı ve karakteristik özelliğ;leri dile getirilmektedir: وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَآئِرَ اْلاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَاِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَاَقَامُوا الصَّلَوةَ وَاَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ وَالَّذِينَ اِذَآ اَصَابَهُمُ الْبَغْىُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ “Size verilen şeyler, dünya hayatının geçimidir. İnanıp Rabb’lerine güvenenler için Allah’ın yanında bulunanlar daha iyi ve daha kalıcıdır. Onlar büyük günahlardan ve çirkin işlerden kaçinırlar; kızdıkları zaman da affederler. Rabb’lerinin çağrısına gelirler, namaz kılarlar. Onların işleri aralarında danışma (istişare) iledir. Kendilerine verdığımız rızktan hayır için harcarlar. Bir zulüm ve saldırıya uğradıkları zaman, yardımlaşarak kendilerini savunurlar. Kötülügün cezası, yine onun gibi bir

kötülüktür. Kim affeder, barışırsa onun mükâfatı Allah’ı aittir. Doğrusu Allah zalimleri sevmez. Zulüm gördükten sonra hakkını alan kimselerin aleyhine bir yol yoktur. İnsanlara zulmedenlere, yeryüzünde haksız yere taşkınlık edenlere karşı durulmalıdır. İşte can yakıcı azap bunlaradır. Fakat kim sabreder kendisine yapılan kötülügü affederse şüphesiz bu hareketi, yapılmaya değer işlerdendir.[\[2\]](#) Değerli Kardeşlerim İslam toplumlarında sosyal uyum için, evrensel vicdanın uyandırılması gerekmektedir. Bunun için ilim, akıl ve fazilet şarttır. İnsanın aklı, fitratında yerleştirilmiş bulunan iyi ahlaki bulmakla yükümlüdür. Eğer insanoğlu kendisinde doğuştan var olan iyi fitratı ortaya çıkarır ve vahye tabi olursa, insanlara barış, sevgi ve merhamet eğilimleri aşılıyacak olan fitri kimliğin zihinlerde kuvvetlendirilmesi suretiyle erdemli bir topluluk meydana getirebilir. Bozulmamış fitratın göstergelerinden olan merhamet, kalplerin inceldiği anlarda ortaya çıkarak yardımlaşmaya dönüşür. Gerçek merhametin kaynağı Allah sevgisi ve İslam kardeşliğidir. Kişinin Allah'a olan sevgisi, O'nun yarattığı varlıklara karşı kalbinde bir sıcaklık hissetmesine neden olur. Allah'ı seven insan, O'nun yarattıklarına karşı doğrudan bir muhabbet, şefkat ve merhamet hisseder. Kendisini ve tüm insanları yaratan Rabbimize karşı duyduğu bu güçlü sevgi ve bağlılıktan dolayı, Kur'an'da emredildiği doğrultuda insanlara karşı güzel ahlaklı, merhametli ve yardımsever bir şekilde davranışır. Allah müminlerin merhametini
وَاخْفِضْ
جَنَاحَكَ
لِلْمُؤْمِنِينَ "şefkat kanatlarını germek"[\[3\]](#) olarak tanımlamıştır,
çünkü inananlar merhameti sadece belirli olaylar karşısında değil, hayatın her anını kapsayan bir ahlak modeli olarak yaşarlar. Dolayısıyla da ferdi ve sosyal hayatı onların merhametlerini yansıtan pek çok ahlak güzelliği ortaya çıkar. Allah'ın, ahiret günü kurtuluşa erenlerden olmaları, rahmetine ve cennetine kavuşabilmeleri için kullarına emrettiği hükümlelerden biri de
ثُمَّ كَانَ
مِنَ
الَّذِينَ
اَمَنُوا
وَتَوَاصَوْا
بِالْمَرْحََ
مَةِ
"merhameti birbirlerine tavsiye edenlerden olmaktadır."[\[4\]](#)
Hayatlarını Allah'ın rızasını kazanmaya adayan müminler, Allah'ın bu eksiksiz ve kusursuz olarak yerine getirmeye çalışırlar. Onların merhamet anlayışlarının temelinde Allah'a olan samimi imanları yatar. Ayrıca Allah Kur'an'da inananların مُحَمَّدٌ
رَسُولُ
اللهِ
وَالَّذِينَ

مَعَهُ
اَشِدَّآءُ
عَلَى
الْكُفَّارِ
رُحَمَآءُ
بَيْنَهُمْ
تَرَيهُمْ "kâfirlere karşı
zorlu, kendi aralarında ise merhametli” [5]olduklarını bildirmiştir. Ayetin bu ifadesinden
anlaşıldığı gibi, müminlerin şefkat ve merhamet gösterdiği kişiler yine müminler,
yani Allah'a inanan, O'ndan korkup sakınan insanlardır. "Sizin dostunuz (veliniz), ancak Allah,
O'nun elçisi, rüku' ediciler olarak namaz kılan ve zekatı veren mü'minlerdir" [6]
ayeti gereği birbirlerinin velileri olduklarını bilir ve bunun getirdiği samimiyet ve
düşkünlük ile hareket ederler. [7] Sevgili Kardeşlerim Bilindiği gibi bu
dünya bir imtihan dünyasıdır. İmtihan sırrına binaen Cenabı Allah, herkesi aynı
durumda yaratmamıştır. Zengine mal ve serveti verirken fakirleri de gözetmelerini, onlara da
iyilik yapmalarını emreder. Böyle yapanların büyük ecirler kazanacaklarını haber
verir. Peygamber efendimiz (S.A.V) yoksul ve çaresizlerin yardımına koşanların bir nevi
cihat yaptıklarını bildirerek şöyle buyuruyor. «
السَّاعِي
علَى
الأَرْمَلَة
16;
وَالمِسْكِي
06;ِ
كَالمُجاهِد
16; في سبيلِ
اللَّه »
وأَحْسُبهُ
قال : «
وَكَالْقائِ
05;ِ الَّذي لا
يَفْتُرُ ،
وَكَالصَّائ
16;مِ لا
يُفْطِرِ»

““Dul Kadınlara, yoksulların işlerine yardım eden kimse, Allah yolunda cihâd
etmiş gibi sevap kazanır.” Râvi diyor ki, hatta Hz. Peygamber’in: “O
kimse tipki geceleri durmadan namaz kılan, gündüzleri hiç ara vermeden
oruç tutan kimse gibidir” buyurduğunu da sanıyorum. [8]
&nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs;
&nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs;
&nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs;
&nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; Canlılara yapılacak
iyiliğin dinimizdeki yeri öyle önem taşırı ki köpek ve kedi gibi sokaklara terk edilen
hayvanlara karşı yapılan ufak bir iyilik ve merhametin bazen Allah’ın affına sebep olabildiği
gibi hiç önemsememişimiz bir haksızlık ta insanı cehenneme kadar
sürükleyebilir. Nitekim Resulü Ekrem (S.A.V)’ in bildirdiğine göre

قال رسول
اللّهِ #:
بَيْنَمَا
رَجُلٌ
يَمْشى
بِطَرِيقٍ
اشْتَدَّ
عَلَيْهِ
الْعَطَشُ
فَوَجَدَ
بِئْراً
فَنَزَلَ
فِيهَا
فَشرِبَ
ثُمَّ خَرَجَ
وَإذَا
كَلْبٌ
يَلْهَثُ
يَأكُلُ
الثَّرَى
مِنَ
الْعَطَش.
فقَالَ
الرَّجُلُ:
لَقَدْ
بَلَغَ هذَا
الْكَلْبُ
مِنَ
الْعَطَشِ
مِثْلَ
الَّذِى كانَ
بَلَغَ
مِنِّى
فَنَزَلَ
الْبِئْرَ
فَمََ ‘َ
خُفَّهُ
مَاءً ثُمَّ
أمْسَكَهُ
بِفيهِ
حَتَّى
رَقِىَ
فسَقَى
الكَلْبَ
فَشَكَرَ
اللّهُ
تَعالى لَهُ
فَغَفَرَ

لَهُ. قَالُوا
يَا رسُولَ
اللّهِ
وَإنَّ لَنَا
في
الْبَهَائِم
16; أجْراً؟ قالَ;
في كُلِّ
كَبِدٍ
رَطْبَةٍ
أجْرٌ
 "Bir adam yolda,
yürürken susadı ve susuzluğu arttı. Derken bir kuyuya rastladı. İçine inip
susuzluğunu giderdi. Çıkınca susuzluktan soluyup toprağı yemekte olan bir köpek
gördü. Adam kendi kendine: "Bu köpük de benim gibi susamış" deyip tekrar
kuyuya inip, mestini su ile doldurup ağızıyla tutarak dışarı çıktı ve köpeği suladı. Allah
onun bu davranışından memnun kaldı ve günahlarını affetti." Resûlullah'ın
yanındakilerden bazıları: "Ey Allah'ın Resû! Yani bize hayvanlar (a yaptığımız
iyilikler) için de ücret mi var?" dediler. Aleyhissalâtu vesselâm: "Evet! Her
"yaş ciğer" (sahibi) için bir ücret vardır" buyurdu." [\[9\]](#) Diğer Taraftan Bir kadın ise
قال رَسول
اللّهِ #:
دَخَلَتِ
امْرَأة
النَّارَ في
هِرَّةٍ
رَبَطَتْهَا
فَلَمْ
تُطْعِمْهَا
ولَمْ
تَدَعْهَا
تَأْكُلُ
مِنْ خَشَاشِ
ا‘رْضِ "Bir kadın, eve hapsettiği bir kedi
yüzünden cehenneme gitti. Kediyi hapsederek yiyecek vermemiş,
yeryüzünün haşeratından yemeye de salmamıştı." [\[10\]](#)
 Yüce İslam
dini, müminleri şefkat ve iyiliğe davet ederken bu insanı hizmetlerine karşılık elde edecekleri
manevi kazancıda belirtmektedir. Özellikle yetim çocukların bakımını üzerine
alan kimselere de büyük müjdeler vaat ediliyor. Bu mükâfat, daimi
saadetin kazanılmasıdır. Ve bu büyük müjde, Cennet makamının
müjdesidir. İşte bu konuya dair bir hadisi şöyle buyrulmuştur
قال رسول
اللَّه صَلّى
اللهُ
عَلَيْهِ
وسَلَّم :
«كَافِل

الْيتيمِ
لَهُ أَوْ
لِغَيرِهِ .
أَنَا وهُوَ
كهَاتَيْنِ
في الجَنَّةِ
&#raquo; وَأَشَارَ
الرَّاوي
وهُو مَالِكُ
بْنُ أَنَسٍ
بِالسَّبَّا
76;ةِ
والْوُسْطى
“Kendi yetimini veya başkasına ait bir yetimi himâye eden kimseyle ben, cennette
şöyle yanyana bulunacağız.” Hadisin râvisi Mâlik İbni Enes, -Peygamber
aleyhisselâm’ın yaptığı gibi- işaret parmağıyla orta parmağını gösterdi.[\[11\]](#)
&nbsnbsp;&nbsnbsp;&nbsnbsp;&nbsnbsp;&nbsnbsp;&nbsnbsp;&nbsnbsp;&nbsnbsp;&nbsnbsp;&nbsnbsp;&nbsnbsp;&nbsnbsp; Muhterem
Müminler Müslüman kişi İslam’ın önemle üzerinde durduğu
şefkat ve merhamet konusunda duyarlı olmalıdır. Sevgi, merhamet, şefkat ve yardımlaşma iyi
mü’min olmanın ve Allah’ın kul olarak yarattığı insana saygının birer simgesi
ve önemli göstergeleridir. Bütün insanlara karşı anlayışlı ve tüm
yaratılmışlara karşı merhametli olmak, İslâm’ın insanı ullaştırmak istediği
kemâlin esasıdır. Bu ise, önce mü’minlerin kendi aralarında başlar, sonra
insanlığı ve bütün yaratılmışları içine alır. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve
sellem &nbsnbsp;öyle buyurdu: مثَلُ
الْمُؤْمِنِِ
10;نَ فِي
تَوَادِّهِم
18;
وتَرَاحُمِه
16;مْ
وتَعاطُفِهِ
05;ْ ، مَثَلُ
الْجَسَدِ
إِذَا
اشْتَكَى
مِنْهُ
عُضْوٌ
تَداعَى لهُ
سائِرُ
الْجسدِ
بالسهَرِ
والْحُمَّى
“Mü’minler birbirlerini sevmekte, birbirlerine acımakta ve birbirlerini korumakta
bir vücuda benzerler. Vücudun bir uzvu hasta olduğu zaman, diğer uzuvlar da bu
sebeple uykusuzluğa ve ateşli hastalığa tutulurlar.”[\[12\]](#) Âişe&nbsnbsp; radiyallahu
anhâ &nbsnbsp;öyle dedi: Çöde yaşayan bedevîlerden bir grup
Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’ in huzuruna geldiler ve: - Siz

çocuklarınızı öpüyor musunuz? diye sordular. Peygamberimiz: نَعَمْ Fakat biz, Allah’a yemin ederiz ki, onları öpmüyoruz, dediler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: أَوَ
أَمْلِكُ
إِنْ كَانَ
اللَّه نَزعَ
مِنْ
قُلُوبِكُمْ
الرَّحمَةَ “Allah sizin kalplerinizden merhamet duygusunu çikarıp almışsa, ben ne yapabilirim ki!” buyurdu.[\[13\]](#) Cerîr İbni Abdullahnbsp; radiyallahu anh’den rivâyet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemnbsp; şöyle buyurdu:
مَنْ لا
يرْحَم
النَّاس لا
يرْحمْهُ
اللَّه “İnsanlara merhamet göstermeyen kimseye Allah da merhamet etmez.” [\[14\]](#) Şeyh Sa'dî-i Şîrâzî (k.s) ne güzel demiş: "Arkadaş! Yumuşaklığa düşmanın derisini bile yüzibilişsin. Sert muamele ise dostu dahi düşman eder. Örs gibi katı yüzülük eden herkes, kafasına muhakkak çekiç yer." [\[1\]](#) Tirmizî, Birr 16 [\[2\]](#) Şûra, 36-43 [\[3\]](#) Hicr, 88 [\[4\]](#) Beled, 17 [\[5\]](#) Fetih, 29 [\[6\]](#) Maide, 55 [\[7\]](#) Emin Sertnbsp; Hayatnbsp; Sermayesi sosyo-psikolojik-açidän merhamet ve yardımlaşma [\[8\]](#) Buhârî, Nafakât 1, Edeb 25, 26; [\[9\]](#) Buhârî, Şirb 9 [\[10\]](#) Buhârî, Bed'uuml;l-Halk 17 [\[11\]](#) Müslim, Zühd 42 [\[12\]](#) Buhârî, Edeb 27; Müslim, Birr 66 [\[13\]](#) İbni Mâce, Edeb 3 [\[14\]](#) Müslim, Fezâil 66.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbelər](#)